

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Szerkesztőség:
Főttér, Hermann-udvar I. emelet,
a külső folyosón.

Bérmintelen leveleket csak ismert
kézfű fogadunk el.
Kéziratokat vissza nem küldünk.

Kiadóhivatal:
Főttér, a törvényszék melletti Neumann-
házak utcájára nyúló helyiségben.

Hirdetések díjszabály szerint.
Egyes szám 5 kr. újság- és vasárnap
utáni szám 3 kr.

Megjelen hétfőn és ténnapok után is

Előfizetési árak:
Helyben házhoz hordva:

Egész évre	12 fr.
Fél évre	6 fr.
Negyed évre	3 fr.
Egy hónapra	1 fr.

Vidékre postán küldve:

Egész évre	14 fr. — kr.
Fél évre	7 fr. — kr.
Negyed évre	3 fr. 50 kr.
Egy hónapra	1 fr. 20 kr.

Hirdetéseket helyben fizetendő.

A párt-élet.

Arad, szeptember 24.

„A pártok nem mozognak úgy mint mások, pedig a jövő év elején már öt évre választjuk a képviselőket.” Ezt a megjegyzést tette előttünk valaki a napokban, s igaza van. Mintha bizonyos fásultság vett volna erőt a kedélyeken. Alig olvassunk valamit a pártok szervezkedéséről, s a szokottnál kevesebb számmal tartott beszámoló beszédek is nagyobb hatás nélkül mutatnak el.

Magyarozatát találhatjuk ennek részben abban is, hogy a külföldi események ez idén nagy mértékben igénybe vették figyelmünket és érdeklődésünket. Tudjuk, érezzük, hogy a külső helyzet alakulása igen közelről érinthet bennünket, s nem lehetünk aggodalom nélküli.

De magyarozhatjuk a párt-élet fel-tűnő csendességét abból is, hogy az ország a két ellenzék működése iránt többé semmi várakozással sincsen. Ez olyan tény, melyet semmiféle ellenzéki okoskodással eltagadni nem lehet.

A függetlenségi párt fiatalabb tagjai maguk beismerték, hogy a párt eddigi politikája és takticája sem a hazának, sem a pártnak nem használt, s szeretnének a takticán változtatni, de nem mernek előlépni, félnek az öregektől. Vidéki lapokba írogattak cikketeket azon irányban, hogy a párt menjen be a delegációba, de — úgy látszik — nem fogják szobahozni most még a kérdést a párt-értekezleten, mert fő közlönyük már ma kijelenti, hogy ez idő szerint szó sem lehet a pártban olyféle irányzatról, mely a delegációban való részvétellel volna összefüggésben. Ez előleges visszautasítása a kísérletnek.

A választó közönség pedig érzi, hogy csupán a függetlenségi elvek hangoztatása nem elegendő az üdvösségre. Azt is látja, hogy a mai európai helyzet a közjogi alap bolygatását hosszú időre lehetetlenné teszi. Ezért ohajtanának a párt fiatalabb tagjai az elvek fenntartásával actívusabb politikát űzni a közjogi alap keretén belül, mert tapasztalják, hogy a választó közönség már elégedetlen és nyugtalan.

Még ennél sokkal vénytelenebb helyzetben van a választó közönség-gel szemben a mérsékelt ellenzék. Nem tudta semmiképpen meggyőzni az országot arról, hogy jobban tudna

kormányozni, mint a szabadelvű párt kormánya. Birált, kifogásolt mindent, de egy kérdésben sem adott határozott programot. Nem adott pedig azért, mert például a legelőnyösebb belügyi kérdésekre nézve sincs meg a pártban a kellő egyetértés. Akárhány kérdésben nyilvánosan ellentmondtak egymásnak a képviselők ülésében, s így történt, hogy az, akit a párt második vezérének tartottak, a múlt ülés-szakban kilépett a pártkötelékből; a kilépést pedig indokolta azzal, hogy a liberális felfogásnak sok-szor nem tudott érvényt szerezni párt-jában.

A mérsékelt ellenzék megmaradt pártvezére Jászberényben a kormány megbuktatására szövetséget ajánlott a szélsőbalnak. Ezzel csak elárulta azt a nagy gyengeséget, melyben pártja a jövő választásokkal szemben leledzik. De nem hiszünk, hogy a szélsőbal elfogadja a szövetséget a múlt ülés-szakban történtek után. Az a kormány-csere, melyre a mérsékelt ellenzék törekszik, semmiben sem mozdítaná elő a függetlenségi párt céljait, s a függetlenségi pártnak vissza is kell riadnia attól az erkölcsi felelősségtől, melyet a mérsékelt ellenzék javára szolgáló kormány-buktatással az ország sorsának jövő alakulását illetőleg magára vállalna.

Azt körülbelül tudja már a függetlenségi párt, hogy szép beszédei dacára Apponyi mennyit ér. Nehány napja igen találólag jellemezte őt egy fővárosi ellenzéki lap: nem határozott egy irányban sem, nem őszinte.

Igy megyünk a választások elé. Csoda-e, ha közönyt tapasztalunk a pártéletben az ellenzék részéről? A szabadelvű pártnak nincs oka korábban mozogni, mintsem a helyzet és a választási időszak megkívánja. Érezzük mi is a helyzet súlyos voltát sok tekintetben, de bizunk abban, hogy a szabadelvű párt megállja helyét, s annak éppen most nem látjuk szükségét, hogy belső rázkódásoknak és aggodalmaknak tegyük ki az országot.

Az Apponyi Albert gróf interpellációja. — mint a „P. H.” írja, meglehetősen lanyha hangulatban találta a képviselőházat. A keleti ügyek iránti való parlamenti érdeklődést legnagyobb részben kielégítette már azon interpelláció, melyet Horváth Boldizsár és Irányi Dániel az első ülésen megtettek. A két interpelláció voltaképpen kimerítette az összes keleti politikát is, a három-császár-szövetség

olyan leányka; — egyedül azt tudta Bandi szeretni.

Bandi épen kimenőben volt az erdőre nyájával. Tilinkóját, egyedül vizsgálóját soha sem hagyta el magától, mindig magánál tartotta s azt fujva édesítette meg még hátralevő szabad napjait. Most is a furulya méla hangjai elhatottak a vadregényes völgybe. Furulyája hívó hangjaira a völgyből gyorsan feljő közelget Mariska, kezében egy vad-rágógóból kötött csokrot tartva. Egy forró, édes ölelés volt az üdvözlés.

— Rózsám, babám! — mondja a pásztorfiu — ma még itthon, de holnap ilyenkor már indulnom kell. Csakis arra kérek, légy hű és várd be a keserves tiz esztendőnek elteltét.

A leányka halvány arcát egyszerre pirborít és nefelejtésként szeméből gyöngyöző könny árja futót azon végig.

— Nem, nem! sohsem leszek ittlen! — hidd el azt s légy érem hitved! — felelt a leány. Ez a jelenet a juhász szemeiből is könnyeket csalt ki.

— Jól van. Bizom Istenben és erős szándékomban; most pedig térj vissza, estére úgy is befordulok hozzátok elbucuzni. — Egy forró csók. — Isten veled! Isten veled! — Egy pillanat s a leányka eltűnt a sűrű bokrok közt.

A most leirt jelenet után negyven évvel egy Aranyos-völgyi kirándulásunk alkalmával, egy körülbelül hatvan éves öreg embert vitünk magunkkal utmatatóul, a kit tilinkóján epedő notát fujva, egy juhnyáj őrzéséül találtunk. — A hófehér fűrt őreg egész készséggel ajánlkozott nekünk utmatatóul, bojtár-jaira biza a nyáj őrzését. Felkapja tehát a szűrt, a kezébe pedig régi tilinkóját vette s így elindultunk. Meglehetősen sebesen értünk az Aranyos tulsó szélére, habár a mi őregünk, András, mint neveztek, kisért bevezetett is. Az Aranyos tulsó szélére érve, egy keskeny gyaloguton vezetett bennünket, melyen végig haladva kiértünk a tiszásra, a hol egy temető közelében találtuk magunkat. Ott egy kis pihenést tartottunk, miközben az őreg

kérdésének belefoglalásával. Apponyi gr. azonban úgy látszik, nem kíván ezuttal sem kimaradni a világegyemének sodrából s e részben kétségtelen, hogy kérdése jól volt választva arra, hogy a külföldön is, úgy mint az előbbiek, élénk beszéd tárgyat képezze. Mert a kérdéses kétyel, hogy t. i. monarchiánk és Németország között mi csoda változások és érdekelletetek képződtek, az kétségkívül eléggé feltűnőnek és érdekesnek mondható. Viszont nem éppen mondható új dolognak azon aggodalom, amely Magyarországon és Ausztriában is Bismarék keleti politikája iránt élénken nyilatkozik. Ez az aggodalom akkor támadt, mikor Sándor fejedelmet eltávolították, mint azt Horváth Boldizsár igen szépen kifejtette már az első ülésen. — Semmiesetre sem valószínű tehát, hogy Tisza Kálmán miniszterelnök Apponyi „ráduplázása” következtében jobban leránta külpolitikánk rejtelmeiről a leplet, mint azt különben tenné; azonban Apponyi annyit el fog érni, s bizonyos körülmények közt ez is eredmény — hogy a miniszterelnök Apponyi Albert gróf interpellációjára is kénytelen lesz választolni.

Szerb püspöki zsinat. Temesvárról távirják, hogy a Karlovczára tervezett szerb püspöki zsinat összehívása még mind nem történt meg, mivel Angyelic patriarcha beteg.

Országgyűlés.

— A képviselőház ülése szeptember 23-án. —

Elnök: A napirend szerint jelenti a ház-nak, hogy magyarországi képviselő van 412, az elnök és az alelnökök osztálya sorozandó nem lévén, 408 magyarországi képviselő fog a 9 osztályba soroztatni, még pedig a 4 első osztályba 48 képviselő, a többibe 40 képviselő.

Horvátországi képviselő van jelenleg 38. A horvátországi képviselő urak közül tehát a 2 első osztályba 5—5, a többi osztályba 4—4 képviselő ur fog soroztatni.

A sorozás megejtése után a bizottságok megválasztása következett.

Elnök: A szombati ülésen a ház megállapította értelmében föl fog vétetni a közgazdasági és pénzügyi bizottságnak 348. sz. jelentése: A Fiume és a nyugati kikötők közt fentartandó rendes gőzhajózási összeköttetés tárgyában. Méltóztatnék most meg elhatározni, hogy a mai napon kihirdetendő eredmény folytán, szombaton délelőtt 10 órakor a bizottságok alakuljanak meg itt a házban és 10^{1/2} órakor vegye kezdetét az ülés. (Általános helyeslés.) Akkorra már a bizottságok bejelenthetnék a kebelükben történt választások eredményét. (Helyeslés.)

Lükó Géza tájékoztatást kér a miniszterelnöktől, a leközlebbi munkarendre nézve.

Tisza Kálmán miniszterelnök: T. ház! (Halljuk!) Bizonyoságot tehet mellette a ház igen t. elnöke, hogy ezen tájékoztatás megadott volna, ha t. képviselő ur nem kérte volna is, mert épen a mai ülésben szándékoztam az elnök ur ez iránt — a mint egyetértőleg megállapodtunk — előterjeszténi nézeteit.

egy vadírág-csokrot kötött s a temető felé ment, a hol még egy egészen frissen hantolt sir keresztjére tűzte azt.

E meglepő jelenet annyira kíváncsiságot keltett bennünk, hogy odasielre megkérdeztük az őreget a sirban nyugvó kitérőről. Az őreg eleinte hallgatott, majd könnyel telt szemekkel kezdé el:

— Oh, ha tudnák azt, kedves uraim, hogy az a hely, melyen engem találtak, milyen drága emlékeket rejt magában. Ebbe a sirba van az én boldogságom temetője. A völgy, édes uraim, — folytató az őreg szemeit törölve — melyen kis idővel ezeltől végighaladtunk, ezeltől negyven évvel valóságos paradicsom volt, melyben angyalként láttam éltető duzzadó arccsal felém közeledni azt, a ki ebben a sirban nyugszik. Vén furulyám hangja csabította hozzám mindig.

Az őreget felkértük, hogy mondja el az egész történetet. Ő engedett s így folytató:

— Ezeltől 40 évvel ezen a vidéken pásztoroktattam, mint most is. Egyhangú pásztor-életem megédesítője egy leány volt. Szerettem — szeretett s azt hittem, hogy valamikor majd egymáséi lehetünk. De az idő mindent megváltoztatott. Katonának vittek. Elbucuztam szegény özvegy édes anyámtól és szeretőmtől, kik a határig kísérték el. Katonakodásom ideje alatt háromszor is megszóktam, csak hogy szegény özvegy anyámat és leányt láthassam. Mindannyiszor kemény büntetést szenvedtem. Várva-vártam a keserves tiz esztendőnek elteltét.

Hittem a boldogságomban, mert a mikor elváltunk, lelkünkre hűséget esküdtünk egymásnak. De a bíró Mariskájáról került hozzám a hír, hogy szűleink kényszerítéssel folytán férjhez ment. Nyugtóm nem volt, irtoztos érzéseim voltak. Estelőd azon veszedelmes gondolatra jöttem, hogy jó volna megszökni negyedszer, hogy az esketésből ne legyen semmi. Még aznap a hogy beesteledtem, zaj nélkül megöltem a várbástyán cirkáló őrt s megszöktem. Eppen a faluba. Az esketés napján érkeztem. Kíváncsi csoport járt utánam az utcákon. En egyenesen a

Az én óhajtatásom az (Halljuk!), hogy tárgyalatvan az Adriára vonatkozó, már napirendre kitűzött törvényjavaslat, az után vétessenek föl azon tárgyat, melyek elintézése végett az országgyűlésnek jókorabb való összehívása célozattott, jölesen a bizottsági-lag már tárgyalat vámszövetségi javaslat és az ugyancsak bizottsági-lag letárgyalat bankegyese ségi javaslat.

Ezek lennének az Adriára vonatkozó javaslat után a t. ház tanácskozásának közelebbi tárgyai. (Helyeslés.)

Elnök: T. ház! Én igenis szándékoztam ezeket a t. házban jelenti, miután azonban Lükó Géza t. képviselő ur épen e tárgyban kívánt felszólalni, megkivántam várni az ő felszólalásának eredményét. Ennek folytán a nélkül, hogy már most lehetne a napirend iránt határozni, — nem lehet, mert nem tudhatjuk, hogy meddig tartanak az előzetes tanácskozások, — azt hiszem czelszerű lenne, ha méltóztatnék a t. ház kimondani, hogy először a vámtörvényre, másodsor pedig a bankegyezésre vonatkozó törvényjavaslatokat fogja tárgyalni. (Általános helyeslés.)

Madarász József, kiegészítései anuak, a mit Lükó Gézának felelt a miniszterelnök, még arra kíváncsi, hogy egyelőre meddig fog a ház ülésezni?

Tisza Kálmán miniszterelnök: T. ház! Arra a kérdésre, melyet a t. képviselő ur felvett, természetesen teljes pozitívítással most nem válaszolhatok, és azért kívánok tájékoztatást választolni, mert egész pozitívítással talán néhány nap múlva sem válaszolhatnék. Mindenesetre függ az országgyűlés jelen működésének tartama attól is, hogy a már eddig kitűzött tárgyak és az esetleg még ezek tárgyalása alatt elkészülő mennyi időt vesznek igénybe. Ez már magában olyan factor, a melynél fogva teljesen biztosat mondani az ülészak tartamára nézve nem lehet. Az én jelenlegi tájékozottságom szerint azonban azt hiszem, hogy körülbelül október hó végeig tarthatnak az ülések.

Ezután, — mint már táviratunk jelezte, — következett Apponyi Albert gróf interpellációja a bolgár-ügyben, mely interpelláció az Apponyi gr. kijelentése szerint is a Horváth Boldizsár és Irányi Dániel interpellációiban emlegetett egy-egy ugyanazon tárgyra vonatkozik. Ezen kívül azonban kiterjed még egy más pontra is, és ez a mi viszonyunk Németországhoz. E kijelentés után, interpelláló így folytató beszédét s tette meg interpellációját:

Interpelláció a miniszterelnök urhoz. Miután úgy nemzeti érdekünk, mint a monarchia nagyhatalmi állásának biztossága kizárja azt, hogy a Balkán-félsziget bárminő részében egy nagyhatalomnak egyoldalú hatalmi térfoglalása megengedesték, hanem ellenkezőleg minden hódítási törekvés mellőzésevel azt kívánja, hogy az ottani államok egyenlősége és függetlensége tényleg megővassék, kérdésem a miniszterelnök urat: ily irányban gyakorolta és gyakorolja-e alkotmányos befolyását külügyeink vezetésére?

Es ha igen, miképp egyeztetni össze ezen irányzat követelményeivel a Bulgáriában fejlődött állapotokat és külügyi hivatalunk azokkal szemben követett magatartását?

Összeférhetőnek véli-e ezzel az iránynyal

bíró házában tartottam, hol épen a lakodalmat ülték. A hogy a szobába léptem, szememet elfutotta valami sötétség, s elsédültem. A másik pillanatban kirántottam szürnyomat s egyenesen a völgyeknek iramodtam. Egy iszonyú dűfés s a vendégeknek gazdagon tarított asztala vérben fűrdött. Egy páran a vendégek közül, kik nem vesztették el fejüket, körülfogtak, lefegyvereztek s átadtak a csendőrségnek.

Másnap mint gyilkos szökevényt bevitték a gyulafehérvári várba, hol a negyedszeri szökés, az őri és szeretőm völgyének meggyilkolása miatt halálra ítélték. Majd husz év nehéz fogságra változtatott.

Csörgő láncokat vertek kezemre, lábaimra. Egy félig földalatti tregben laktam ezentul husz évig. Kinos fogságomat még kínosabbá tették szörnyű álmaim a meggyilkoltakról.

Az Isten meghallgatta imádságomat és most már szabad vagyok, habár a vénység hava belepte fejemet. Az emberek, kik ismernek, ifjokori vétkemért, habár keservesen megszenvettem érte, mind borzadnak tőlem. Azért élek itt, elvonulva az emberekétől, az uradalmi nyáját őrizve, két bojtárom, kutyám és őreg tilinkóm társaságában.

Ezek elmondása után az őreg barátságosan hívott bennünket kunyhójába, hol miután tejjel és sajttal vendéglét meg, ezeket toldotta előbbi elbeszéléseéhez:

— De azért lássák, édes uraim — s az őreg arczán könyök peregetek le, — lássák, az a hosszú idő sem fásította meg szívemet s ahhoz, kinek a sirig esküdt hűséget, még most is hű vagyok. Egyedül vigasztalásomat abban lelem, ha furulyázhatom és abban, ha friss hantokkal és vadírágokkal diszithetem föl elvesztett szeretőm sírját.

— Hát édes anyja és szeretője mikor és hogyan haltak meg? — kérdém az őregtől.

— Szegény őreg anyám szívét megtörte a bánat. A bíró Mariskája pedig sorsom fölötti bánatában halt meg, utolsó szavában azt hagyta meg az embereknek, hogy ha én majd

jelesen azt, hogy Oroszországnak egyoldalú ellenkezése a bolgár fejedelmet népe akaratának ellenére lemondásra kényszerítessse, hogy Oroszország Bulgária ügyének rendezésére külön biztost küldhessen és tényleg ezen ország belügyeibe, sőt igazságszolgáltatásba beavatkozhassék? Továbbá azt, hogy külügyi hivatalunk, meg nem elégedvén mindezeknek eltrésével, az augusztusi merénylet szerzőinek érdekében tett lépések által, Sándor fejedelem uralmának lehetetlenné tételéhez tényleg hozzájáruljon?

Miután pedig azt tapasztaljuk, hogy a fejlődő események minden egyes stadiumában a német birodalom diplomatiája Oroszország azon törekvéseit támogatja, melyekkel az a Bulgária fölötti uralmat magához ragadni iparkodik, mely törekvések pedig monarchiánk érdekeivel ellentétben állanak, kérdésem: minő változás állott be és minő okokból, azon benső barátsági, sőt szövetségi viszonyban Németországgal, mely évek óta külügyi politikánk alapjának mondatik és ugy Magyarországnak, mint Ausztria közvéleménye által azon föltevésben helyeseltetik, hogy monarchiánk hatalmi állásának biztosítását szaporítja és politikánk szükségképpen céljait támogatja?

Elnök: Az interpelláció közlötleni fog a miniszterelnök ural. Az ülés 10 percze fel-függesztet. Ez megelőzőleg méltóztatnék a t. ház megállapodni abban, hogy szombaton délelőtt 10 órakor a választás kihirdetendő eredményéhez képest megválasztott bizottsági tagok jöjjenek össze és a bizottságok alakuljanak meg. (Helyeslés.)

Szűnet után felolvasták a bizottsági tagokra vonatkozó választás eredményét.

Elnök: T. ház! A jegyzői kar jelentésének alapján a megválasztott képviselő urak az illető bizottságok tagjaiul kijelentettek és felhivatnak, hogy szombaton d. e. 10 órakor a bizottságok megalakulására jelenjenek meg. Ezzel az ülés véget ért.

TANÜGY.

Párhuzam az osztály- és választó rendszer között.

(Előadott a szegedi tanító aradi tanulmányútjának díszülésén.)

III.
Kérdezhetné valaki, honnét meritem én eme határozott állítástomat? Erre a feleletem a következő: mindenképp saját meggyőződésomból, azután pedig a tanítói tereim eltöltött 18 évi tapasztalatomból. Meggyőződésem azért vált ezen állítástom, mert tudom, miszerint arra, hogy valaki otthon érzeze magát a gyakorlati tereim, szükséges, hogy fokozottan tartson az egykoru növendékek lélektani megfigyelésében, mert csak akkor tudhatja a megfigyelésé váló curát alkalmazni, ha az előforduló bajt gyökeresen ismeri, a szükséges diagnoszt csak úgy állapíthatja meg szabályosan és szabatosan, ha mindazon tüneteket hosszabb időn át behatóan tanulmányozta, melyek a gyermekek léleknél nyilvánulni szoktak. A folyton változó koru növendéknél a symptomák is változnak, s így azok szintén kell, hogy más, alaposabb megfigyelés alá essenek. S ha valaki a hasonló

valaha hazakerülök és itt fogok meghalni, mellette temessenek el. Nem tudom, megteszik-e.

Ezzel felkapta furulyáját s egy oly sziverehát dalt kezdett szegény őreg játszani, hogy az én és társam szemei könybe lábbadtak.

Azután meghatottan bucsuztunk el a jó őregtől, megfogadva neki, hogy két év múltán ismét teszünk arra egy kis kirándulást s megint meg fogjuk látogatni.

Két év múltával ismét arra vettödtünk. Fölkeresztük az András bácsi kunyhóját, de az úres volt. Egész kísérteties képet öltött a két évvel azelőtt még oly regényes tájké. A vén művész furulyájának hangjai örökre el-némultak, ehoaként hagyván maga után a sötétvölz szeit. Egy arra menő embertől tudtunk meg, hogy a jó őreg már rég a föld alatt nyugszik. A temető felé mentünk, hol két kis keresztet láttunk egymás mellett. Egy vadírágokból font koszorút tarttunk keresztjára. Mégis a szeretője mellé temették el. Az emberek kiegészelődték.

Ardeleán Jusztin.

A feltalálhatlanok.

— Regény. —

Írta: Parnett Frigyes.

XXXIX.

Elilliant!

(103-ik folytatás.)

Ez az utazó kérdezte az alvót, hogy ismeri-e Alexandriát és képes lenne-e azt leírni? A leány pontos és hű képét adta a városnak.

„A látzat tehát a mellett szólt, hogy a leányt kérdező embereknek ismerete átszállott a leányra?”

„Ebből az következtették, hogy a hypnotizált képes mások agyával gondolkodni! Sőt eleinte azt vitatták, hogy a hypnotizált egyén egyáltalán képtelen az önálló gondolkodásra; ez azonban, mint a jelen kísérlet bizonyítja, nem egészen áll. Csak a fölszólítás

koru uövendéket lélektani alapon csak momentán megfigyelésben részesít, az sohasem fog behatóbban mélyebben a gyermek individuumába, s így látköre csak szűk korlátok között marad.

S ha kutatunk hazánkban, azt fogjuk találni, hogy a miniszteri jelentésben feltüntetett 14 ezer iskola körül nincs tíz, — avagy mit beszélnek — tán Aradon kívül egy is, a hol ne az osztályrendszer urálna a helyzetet.

Vajon nem ez bizonyítja-e ezen tény, miszerint az osztályrendszer, gyökeresen organissal népköztudományi viszonyaink mellett, legjobban megfelel céljainak?

Nem ismeretlenek előttünk az iskola szűrése, tövisei, melyek többé kevésbé valamennyi tanítót megsebeznek; értelmét az alatt a szűrés és tanítás között felmerülnek szokott kellemetlenségeket. Igaz, az osztályrendszer alkalmazása mellett éppen úgy ki van téve a tanító a tövis megsebezésének, sőt az iskolai, mint a másik rendszer mellett; csak hogy míg a váltakozó rendszerrel az esetleg bekövetkezett feszült viszony s az abból származó kellemetlenség alól, mi egyirányú káros hatású tanítóra és növendékre, mely hosszú évek előtt ritkán szabadulhat a tanító, addig az érző lélekre nehezedő lidércnyomástól az osztályrendszer egy év után megszabadítja. És vajon melyik előnyösebb és kívánatosabb a kettő közül? Nem-e jótékony s áldó hatású az, ha nem kevélyen a tanító évek hosszú során át azon nebulóval gyötörni kellett, ki neki égető fájdalmat okozott? Nem előnyösebb az úgyre és növendékre egyaránt az, ha nem kell neki á éven át azon tanító hatásköre alatt maradnia, a ki gyűlöli s talán leküldi a túli s?

Én azt hiszem, miszerint a dűlő fergeteg és zivatár annál kevésbé veszélyes, minél rövidebb ideig tart, s annál nagyobb a romboló hatása, minél hosszabb időn át rombol. S vajon a józan ész ez utóbbit tartja mondani jobbnak és észszerűbbnek? Lehetetlen!

Az tartja a közmondás: t ö b b s z e m t ö b b e t l á t ; t ö b b k é z t ö b b e t v é g e z . All ez a tanításra vonatkozólag is. Mi magunk tanítókat kívánjuk és hirdetjük, hogy a tanítás ne legyen egy-, hanem sokoldalú. Az egyoldalúságra hamarabb bele lehet esni a váltakozó, mint az osztályrendszerrel, mivel ez utóbbit változván a növendékek, nincs kizárva a lehetőség annak, hogy a másik tanfolyamat tanítója az általa esetleg felfedezett hiányokat pótolni fogja, s ha ez nem sikerülhetett a 2-ik, sikerülni fog a 3. és 4. fokozaton, mivel mindig más és más tanító vezetése alá kerülve a növendék, annak alapos képzetése irányult tanító működése is más és más oldalról veszi tanulmány alá tárgyát.

Alig tűr tehát ellenvetést az, hogy az osztályrendszer megsemmisíti a hangzottatott s általán elítélt egyoldalú képzést, sőt több mint valószínű, miszerint esakis ezen rendszer képi kúcsát az elemi oktatás azon zárának, mely a siker nyitójához vezet.

Ha azt kívánjuk, — pedig kívánunk kell, — hogy az oktatás többoldalú legyen, kívánunk kell azt is, miszerint a cél elérséért biztosítani oly eszközöket válasszunk, amelyek leginkább megfelelnek a hozzá kötött várakozásnak. S ha mi a tanítónak keresünk s végül felállítjuk ezen eszközöket, nem-e ezt sugalmazza a józan felfogás és tapasztalat, miszerint ezen eszközök, miként a gép egyes alkatrészei, úgy alkalmazásának és illesztésének egymás mellé, hogy a ténykedés összhangzó, egybevető legyen s így azon vesztéket, mely a révnél mutatkozik, a vámnál kiegészíthető legyen. És ezt az osztályrendszer biztosítja, mert nála más kezeli a révet, más a vámost; tehát a minust a plus könnyen ki egyenlítheti, ha ahoz hozzájárul a tanítói igyekezet és jóakarata.

Sőt ezen rendszer van hivatala arra, hogy a kevésbé gyakorlati tanítóba lekezesést, bátorságot s megnyugvást öntson azon öntudatnál fogva, hogy azt, a mit esetleg — mint inpracticusabb — elmulasztott, a nálánál tapasztaltabb collega ügyessége jóvá teheti, a csorbát kikészítheti.

Sőt ilyen szellemű lesz áthatva majd az iskolai felsőbbség is, tudván azt, hogy az osztályrendszer argusi szemeket teremt, melynél

szükségeltetik és ha ez meg van adva, akkor, egy bizonyos fokig legalább, a hypnotizált szellemi tevékenysége a kísérletezőtől függetlenül működik. Negatív irányban az említett kísérletek biztosan eredményt adtak. Meglehető bizottsággal megállapították, hogy keptelenség a hypnózis segítségével a szellemet a földi kötelekektől megszabadítani és elemi azt, a mit látóköröknek neveznek és a mivel annyi lelkiismeretlen szélhámoságot ütek. Holzer András visszaemlékezik a történetekre, ha erre fölülönlöt őt; vagy is a hypnotikus álomban képes azt megmondani, a mi vele történt, valamint ugyanezen állapot alatt vele történt. Ha fölébred, mindent teljesen elfeled, a mi a hypnózis alatt előfordult.

„Most Már teljesen értem önt,” szölt a rendőrtanácsos. „Ezen most egy szörnyű rejtélyes jelenség jelenlegi állásáról kötetek tanulmányozása után sem nyerhettem volna alaposabb ismeretet. Ha tetszik, térjünk vissza Holzerhez.”

„Ha kívánja, nagyon szivesen, de azt hiszem, hogy a legfontosabbat már tudjuk. Illing bankár volt az, a ki az értéket vissza vette és egy pontosan megjelölt helyre elrejtette. Azután Holzer bizonyára elküldötte, a további eseményeket pedig eléggé tudjuk.” „Teljesen igaz van. De most már kérdezem a becsület embert, a szaktudóst, mondja meg kecskeltetésára és lelkiismeretére, meg van ön győződve Holzer vallomásainak valóságáról?”

„Teljesen! Csaklósás ez esetben csak akkor lenne lehetséges, ha a kísérletező maga ilyet szándékosan elidézni akarna.” „Akkor meg vagyok nyugodva. Elővigyázatból tegyen meg néhány kérdést és ha Holzer Andrásnak nincs más mondanója, akkor ébressze föl.”

Neuberg eleget tett a kintán rendőri kívánságának és az eredményt azt bizonyította, hogy ez az elővigyázat nem volt egészen fölösleges. Holzer tisztán emlékezett, hogy az egyik ezeres kisse be volt piszkolva. Egy újjnak vöröses lenyomata látszott rajta, talán fülkarczóldott és alig észrevehető vérvnyomot hagyott hátra.

fogra azt, amit elmulasztott s észre nem vett A., pótolhatja s megfigyelheti B., C. vagy D. Tehát a gyermek sokoldalú, a tapasztaltabb kiképzésének részpartijához az osztályrendszer vezet, ez garantirozza az észlelésebb körü kiképzést, a tanítót a szakképzéshez forrásához vezető, az esetleges mulasztás pótlását lehetővé teszi s az értelmi és erkölcsies eredmény sikerét biztosítja.

Azonban az itt feltüntetett előnyöknek, mint az oktatás legfőbb rugóinak biztosításán kívül az osztályrendszer még a gyermek életére is kiváló fontosságú befolyást gyakorol.

Azon körülmény, hogy a tanuló évenként más-más tanító vezetése alá kerül, nemcsak a gyermek emberismeretének gyarapításához szolgálhat tápot, hanem a szükséges és nem csekély horderővel jól jellemképzést is fokozott mértékben elősegíti.

A különböző egyéni természetet, kedélyt s a léleknek sokféle tulajdonságát a növendék többféle változatban észlelve, utánzó hajlamánál fogva igyekszik a neki legjobban tetszőt elsajátítani, aminek értékesítésében, — természetesen — a tanító adja meg az impulzust.

Ezen rendszer mintegy hivatva van a szilárd s mégis sima férfi, valamint a hajlékony női jellem kifejtésére, és megkülönböztetésére; általa érvényesíthető a koszosur költő ama megkapó gondolata: ha férfi vagy, légy férfi; általa megtestesíthető ama követelmény, melyet G r a r i János „M a g y a r h ö l g y” című gyönyörű s magasztos eszmékről áradó költeményében oly elragadólag kifejez.

Azon panaszra, hogy az osztályrendszer mellett a tanítás idővel unalmassá válik, joggal azt lehet mondani, hogy az csak azon áll, hogy az illető tanítónak van-e kellő fogalma hivatásáról és valódi szerete az ifjúságot iránt vagy sem. Nézetem szerint az, ki a kicsinyek tanítását unalmasnak és egyhangúnak találja, ki oktatását nem oadaó szeretettel intézi, nem tanító a szónak teljesebb és nemesebb értelmében. A fiatal tanítóság ne abban keresse udvét, hogy az öregebbekkel megfelelő érdem nélkül magának az egyenrangúságot biztosítsa, azért mindenesetre több önézettel mint szerénységgel kárdot rántson, hanem abban, hogy higyjen feladata szentségében, léssa meg a szeretetet, mely a gyermekszemekből feléje sugárzik és remélje azt, hogy szellemi vetése nem vész el nyom nélkül. E hit, remény és szeretet pályakörében megtermi számára az elégedettséget és ez megantitja őt szerényen bevárni azt a napot, melyen a szerzett érdemek révén neki is kiosztják a pálmát.

Tagadhatatlan azonban, miszerint az osztályrendszernek is megvannak a maga hátrányai, mivel ennél is fönnáll azon örök megmáshadlan physical törvény, hogy a h o l f é n y v a n , o t t á r n y é k n a k i s k e l l l e n n i . Alkalmam volt — mint értekezésem bevezetőleg is érintem — ugy ezen, miként a váltakozó rendszer mellett is a gyakorlati téren működő a így nyitva volt előttem az osztályrendszernek hátrányait megismerkedni, a melyeket bátor leszek a következőkbe foglalva, előadni.

Tény, hogy a gépiességet bizonyos mértékben előtérbe lépteti eme rendszer, s így az unalmasság látszatával bir az, de a gépiességet én, ki egyszerű szemüveget sem viselek s így a maga természetességében látom a tárgyakat; a komoly s öntudatos tanítónál t e c h n i c a i ü g y e s s é g e k szeretem ismerni, a mire pedig a tanítónak mulhadlanul szüksége van, mert a nélkül gyakorlati férfivá nem válik. Az unalmasságot pedig „társalgás és jó m o d o r h i á n y a n a k”, minek az életrevaló tanító nem rendelheti magát alá soha.

Az előre törekvő s haladás zászlója alatt küzdő tanító szellemi felsőbbége nem enged a chablonszerűség alacsony nívóján terjedni, s még ha e rendszer beköbörbe verné is kezeit, lerázná azt magáról nagyratörő lélekének ereje.

„Figyelmeztette őt ezen körülményre?” kérde az orvos.

„Minek?” vizonzá Holzer. „A fölt oly jelentéktelen, hogy azt kívülem talán senki sem vette észre.”

„Annál jobb!” sugta a rendőrtanácsos. „Ez igen fontos körülmény, ki tudja, hogy még mire használhatjuk föl.”

Miután tovább semmi jelentősebb dolgot sem lehetett kiutalni, Andrást az orvos felkötötte. Sejtelve sem volt arról, hogy éppen most micsoda rendkívüli közléseket tett.

A rendőrtanácsos az épület egyik szobáját jelölte ki számára és fölkerlte, hogy abból engedély nélkül ne távozzék.

„Nem akarok önnel, Holzer ur,” szölt a tanácsos. „rábékít banni, azonban a vizsgálat további sikerére nézve veszedelmes lenne, ha tudnák azt, hogy ön teljes szabadságot élvez. Biztosítom, hogy egyikünk sem tekinti önt bűnösnek és egyelőre nyugodjék meg a szerepben, melyet a saját, valamint az ügy érdekében önnök adok!”

Azután a tanácsos megadta a kellő utasításokat és Andrást, bár mitsem tudott saját vallomásairól, de a rendőrtanácsos barátságos szavai által megnyugtatta, eltávozott a számára kijelölt szobába.

Neuberg már szintén távozni akart, midőn Ehler Antal visszatartotta őt.

„A mit most hallottam és láttam,” mondá a detectív mely fölindulással, „oly gondolatot ébresztett bennem, melyet el nem hallgathatok. Nemcsak ma, nemcsak most jutott eszembe, hogy én magam is ilyenféle merénylet áldozata lehettem, a jelen pillanat azonban meggyőzött arról, hogy ez minden kétséget kizárólag constatálható lenne. Apja meg nekem a lehetőséget, hogy én is mindarra visszaemlékezhessem, a mi hasonló álomban töltött állapotban velem történt és ezzel nagy teherrel könnyíti meg lelketem! Kronfeld rendőrtanácsos ur legyen tanu; fölébredésem után közölni fogja velem, hogy mit mondtam és akkor ki fog derülni, hogy bizonyos oldalról alaposan vagy alaplatlanul vádoltattam-e beszámíthatlansággal!”

(Folyt. köv.)

A szó valódi értelmében vett tanítót tehát nem féltém attól, hogy egyszerű zakatoló géppé váljék; az pedig, a ki e kor után szava n a g y t e t t e k r e a m u g y s e m j e l e v i t , ki a maradisággal komáz, ki csak azért lépett a tanítói pályára, mivel más nem jehetett s hogy kenyerre legyen: az amugy is betette már maga előtt a haladás ajtaját s nem sokat veszít benne az úgy, bár ezen rendszernek természete nem túri, hogy eme szűlésebe essék a tanító s a lethargiából felrúzza, vagy előre sorítja, vagy mint a tenger, partra veti a maradiság árjába hullt.

A mint tehát méltóztattak hallani, nem rejt magában veszélyt a rendszernek kiemelt árnyoldala, főleg akkor, ha azt a tanító nem keresi.

De annál figyelemreméltóbb árnyoldalát képezi az, hogy az egy intézetnél működő tanítók között sűrűlődsára nyújt alkalmat. A sűrűlődságnak azonban kizárólag anyagi jelentőséget lehet, amennyiben a váltakozó rendszer tárgyalásánál is érintett privát s a magasabb osztályokba való jutás küzdelmét élessé teheti.

De tisztelt értekezlet, én azt hiszem, miszerint mindenki meg van arról győződve, hogy személyes differenciák mindig voltak és lesznek is ott, ahol konkolyhiótt akad. Azon testület tagjai, kik az ügyet tekintik, kiknek törekvését képezi a békes egyetértés, a collegialis jó viszony megteremtése, azok oly harcra nem provócálnak, mely a tanító reputációjára árnyat vet, mely a testületi szellemet megmegtélezi. S ha akadna is e testületben ily fekély, az maga a testület fogja kivágni, anihéz jogot adnak neki törvények és ministerialis rendszabályok.

E szerint az osztályrendszernek itt feltüntetett hátrányos oldala sem oly jészító, mint a minöknek behatóbb megfontolás hiányában feltűnik.

Ezen rendszernek több s élethevőlyőly hátrányát, mely az oktatás eredményére káros befolyással volna, ismerni nincs szerencsém s így fejtegetésem végére érven, azt magam részéről teljes és tiszta meggyőződésből minden más rendszerrel előnyösebbnek és jobbnak találok és nyugodt lélekkel melem ajánlani.

Csik János, igazgató-tanító.

K ü l f ö l d .

Anglia Oroszország ellen. A „Norddeutsche Allgemeine Zeitung” egyik legutóbbi cikkében foglalkozva a bolgár-ügyre, a következők burkolt, de mindennek dacára feltűnő keltő sorokat hozza: A berlini kabinetnek eddig egy pillanatra sem volt oka azt föltenni, hogy Oroszország Bulgáriát meg akarná szállani. Nem kevésbé alaptalan az az állítás, hogy Oroszországot Anglia Oroszországgal egyetértve akadályozta meg Bulgária megszállásában. Csak annyi valószínű, hogy ha Anglia maga, Oroszországot nélkül el volna határozva, hogy Oroszországot Bulgária megszállásában megakadályozza, akkor a helyzet egészen más jellegűt öltene, mint a mostani. S más jellegű öltene már az esetben is, ha Anglia komolyan keresne egy társat, a kivele hajlandó volna Bulgária megszállását az oroszok által megakadályozni. Eddig azonban csak annyi hírlik, hogy Anglia olyan hatalmat keres, mely Anglia nélkül, csak egymaga akarná a megszállásnak elejét venni. — E cikk félig-meddig ugy hangzik, mint valami indirect felszólítás, hogy Anglia esetleg valamely más hatalommal egyetértve lépjen Oroszország ellen. A „Nord. Allg. Zig.” ez intése Angliához még nyer fontosságában az által, hogy az edinburghi herceg Konstantinápolyba érkezett, hogy minden valószínűség szerint szívélyesebbé tegye az Anglia és a porta közötti megühdögölt viszonyt.

A spanyol katonai putsch. Madridi jelentések szerint a rengens-királyné elnöklötte alatt estörtökön tartott minisztertanácsban a kormány elhatározta, hogy megmarad eddigi politikájára mellett és a monarchia-ellenes mozgalmat elnyomja, de mérséklettel. P a v i a tábornok parancsot bocsájított ki, melyben megtiltja a hírlapoknak, hogy a fölkelők elleni perrel bármilyen tudósítást közöljenek, vagy azt bármilyen kommentár kíséreljék, továbbá, hogy a hadsereg fejelemel és a közrendet bíráltságok. C a s t e l a r elítéli a fölkelési kísérletet és kijelenté, hogy az spanyol Spanyolországra nézve. A köztársaságoknak vissza kellene utasítani a köztársaságot, ha azt katonai forradalom ajánlani föl.

Az orosz színvallás kezdete. A „Moskowskija Wiedomosti” írja: Sophiába most nem orosz diplomatái ügyvivő, hanem d i c t a t o r i h a t a l o m m a l f e l r u h á z o t t b i z t o s v a l ó , k e l l ő s z á m u l i e t o r r a l . Biztos kikiűdése, sőt Bulgáriának Oroszország által való megszállása ellen valószintuleg csak Angolországot tiltakoznék és az is csak papiron. A biztos kikiűdése kérdésében elfogylaladó álláspont meg fogja mutatni, hogy mit várhat a jövőben Oroszország. Még a fejedelem választása és minden más rendelkezés előtt el kell dönteni azt, vajon az európai megoldásnak az-e a feladata, hogy a bolgár trónra oly herceg üljön, a ki Stambulov pártját nemzeti pártnak, a népnek e párttal meg nem egyező többségét pedig a panslavizmus szolgálatjának tekinti, máskülönbön Oroszország oly helyzetbe jutna, mely hosszú időn át visszahatással volna a balkán-felzúgított szláv népekre való befolyására.

Legújabb posta.

A Kaulbars tábornok küldetéséről sophiai kormánykörökben azt remélik, hogy K a u l b a r s tábornok odérkeztével az eddig nagyon feszült viszony a regenség s az orosz diplomatái képviselők közt lényegesen meg fog javulni. S á n d o r fejedelem újra megválasztásának eszméje mérvadó körökben egészen elrejtett. A „Daily News” levelezője azt is tudni véli, hogy Kaulbars Oroszország követeléseit határozott formában fogja átnyújtani. Ha ezek visszautasításának vagy kikérülő válasz adatának rájuk, a diplomatái összekötésével a bolgár kormányval azonnal megszakítatnék. Kaulbars e szerint ultimatumot visz.

Szerb és bolgár államférfiak tanácskozása volt szerdán Sophiában. Nevezett napon ugyanis J e r a T o d o r o v i c s , a radialis párt vezére Szerbiában, Stambulowval, R a d o s l a w o w v a l és K a r a w e l o w v a l tanácskozván, azonnal elutazott Belgrádba. Majdij pasa ugyanakkor Konstantinápolyba ment, hogy a szultánnak előterjesztéseket tegyen Bulgária veszélyes helyzetéről és felkérje a kormányt nevében, hogy az orosz occupatiót a k a d á l y o z z a m e g .

A spanyol katonai zászlás vége. Legújabb jelentések szerint mindössze még csak 10 katoná és 3 altiszt hiányzik, kik abban a hiszemben, hogy Villacampa egy felkelő által megsebesítetett, elbujtak. Összesen 85 lovas, 181 gyalogkatoná és egy százados lészadt föl. Az előbbieket az Albufera, az utóbbiak a Garellano ezredből valók. A tisztok a lészadók megfellekesekor hősiessé viselték magukat. Az országban teljes nyugalom uralkodik, dacára, hogy mindenütt kísérletet tettek a madridi mozgalom támogatására. A királyi magtartását csak teljes dicsőrelettel lehet említeni. Személyes bátorságot, elhatározottságot és kötelességtudatát mindenütt esodálkózza említeni. A lapok elismerik azon fogadtatás nagy jelentőségét, amelyben a királyné Madridba érkezése alkalmával részeselet. A tüzország két eseeett főnökének temetése imponans manifestációvá vált.

Francia-német viszony. A „Pol. Corr.” berlini levelezője arról értesül, hogy az angol udvarhoz érkezett jelentések nagyon feszültnek mondják a német-francia viszonyt. Amaz előzékenységet által, mely Franciaország magartatását a keleti politikában Oroszországgal szemben jellemezte, a czár környezetében a francia szövetségi szözlősi számban jelentékenyen szaporodtak. G i e r s még ura a helyzetnek, de esetleges akadályok, melyek előtte, a keleti politika terén fölmerülnek, könnyen megingathatják őt s a francia-orosz szövetségi kérdést napirendre hozhatják. Ezt tudják Párisban és annak lehetősége, hogy a keleti ügyek könnyen elidegenülést szülhetnek Oroszország és Németország közt, erősen szem előtt tartják. E helyzetet Berlinben kellemetlenül érzik és kedvezőtlen befolyással is van a német-francia viszonyra.

TÁVIRATOK.

Hajóegés Fiumében. —

Fiume, szeptember 24. (Az „Aradi Közlöny” eredeti távirata.) A három árbocozs „Nicola” villáműtes következtében elégett. Hét matróz vesztette el életét. A hajót a kikötőből kibuzszirozták.

A cholera Budapesten. —

Budapest, szept. 24. (Az „Aradi Közlöny” eredeti távirata.) A legutóbbi 24 óra alatt 50 cholera-betegedési és 19 cholera-haláleset fordult elő.

Előfizetési felhívás az „ARADI KÖZLÖNY” politikai napi lap (megjelen vasárnap és ünnep utáni napon is) 1886. évi utolsó (okt.—decz.) negyedére: helyben, házhoz hordva. . . 3 frt — kr. vidékre, postai szétküldéssel. . . 3 frt 50 kr.

Az „Aradi Közlöny” előfizetői a „Gombostú” cz. szépirodalmi havi közlőnyt díjmentesen kapják. Nehogy a szétküldésben fennakadás történjék: kérjük az előfizetőket pénzeiket legelőszertűben postaltalványnyal — f. hó végéig beküldeni. A szétküldés ellen felmerült panaszok alapos orvoslását eszközöltük. Hirdetések jutányos, kereskedelmi hirdetések fölötté olcso áron vétetnek fel.

Az „Aradi Közlöny” kiadóhivatala.

H A P T A R .

Szeptember 25. Szombat. — Róm. cath. nap. Kleofás, Neomédia. — Prot. nap. Kleofás. — Görög-orosz nap. (szept. 13.) Soma napja. — Nap kel 5 óra 52 p. Nyug. 5 óra 52 peroc. Okt. 4. A csanádmegegye közgyűlése. Okt. 10. Csanádmegegye gazdasági kiállítás megnyitása.

H I R E K .

Arad és Vidéke. —

A vértanuszobor-bizottság tegnapi délután rövid ülést tartott, melyen Salacz Gyula polgármester bizottsági elnök bejelentette, hogy ő a közgyűlés határozata alapján, Z a l a G y ö r g y szobrászral az a 4271 frtot, mely a szobor egyik csoportjára: a főszobor öntése után kijár, miután eziránt Perlaki Kálmán urtól kielégítő értesítést nyert, kintal-

ványozta. Együttal kéri a polgármester helyeslőleg tudomásul venni azt, hogy ő a bizottság azon megbízásának, — hogy a szobor időszakonként megtekintés, a szobor alapvagyonságának lehető kimelése szempontjából csak a legelőtőbb esetekben tesz eleget, anynyival is inkább, mert a kellő tájékozást a munkálat mikénti állásáról P e r l a k i K á l m á n ur utján megismeri, kinek neve és műszaki értelme elég garantiát nyújt a megbízhatóságra; ezt a bizottság jóváhagyólag tudomásul vette. Elnök jelenti továbbá, hogy Zalának június végén még 6000 frt lett volna az esetben kifizetendő, ha ekkorjára a főszobor öntött részeket ércöntődébe adja, s az átadást kelölőleg igazolja; de mert a budapesti czegek jelenben Deák Ferencz szobrászának öntésével vannak elfoglalva, az átadást nem eszközölhette, következtében a 6000 frt 500 frt kivételével még a bizottság kezei közt van Zala most Turbeius és fia nevű bécsi czegek adta át a főszobor öntött részeit, és a czegek fölmutatott levélben az átvételről is isismeri, minak folytán a hátralékos 5500 frt utalványosátt elrendelte a bizottság. — E hírtünkkel kapcsolatban még fellemlítjük, hogy Zala kettözött buzgalommal dolgozik a vértanuszobor mellékalkalmain s még ez érben befejezni szándékozik mind a hármat.

A kisebb gazdák személyes hitelinek előmozdítása és szervezése ügyében Aradmegegye törvényhatósági közgyűlése által kiküldött bizottság tegnapi tartotta meg ülést, melyen a megye alispánjának távollétében S z a t h m á r y Gyula megyei főjegyző elnöklete alatt Daniel Gergely, Gaal Jenő, Heinrich Sándor, Kincziz János, Nachtheim Ödön, Orody Nándor és gróf Wenckheim Frigyes bizottsági tagok és Hofbauer Sándor tiszti ügyszeg vettek részt. — A bizottság beható eszemecere után abban állapodott meg, hogy a hitelügy szervezését szövetkezeti uton lehet és kell előmozdítani, s ennek elérhetése végett a megye központján, Aradon, „aradmegegyei hitelleget” címűen egy szövetkezet alakítatik, mely aztán a vidéken külön takarékos hitelleget szervez, avagy a már létező ily szövetkezetekkel összeköttetésbe lép és azok hiteligényeinek kielégítését közvetíti. A bizottság nézete szerint ugyanis a kisebb gazdák és kisiparosok hiteligényeinek kielégítésére tapasztalati adatok szerint, önszegélyző vagy takarékos hitellegetek címűen ismert szövetkezetek a legalkalmasabbak, de a vidéken alakuló ily szövetkezetek magukra hagyva, nem rendelkeznek oly töké föltt, melyből céljaikat teljes mérvben megvalósíthatnák. — Ennek előmozdítása végett szükséges azért egy az illető vidéki szövetkezetekkel összeköttetésben álló megyei hitelleget, mely a vidéki szövetkezetek által megszavazott, de tökékesztel hiányában nem valószíthatott hitelt kielégíteni segítse. Ezek alapján a bizottság Gaal Jenő javaslata értelmében egy megyei hitelleget, mint a vidéken szervezendő, avagy a megyei egyetlettel összeköttetésbe lépő már létező takarékos hitellegetekre vonatkozólag megfelelő alapszabálytervezetet fogadott el, s egyszersmind kimondotta, hogy miután célját nem egy újabb pénzüntézet alakulása, hanem csupán a hitel szervezése képezi: a szövetkezet pénzügyeinek kezelése végett lehetőleg a helybeli pénzüntézetek egyikevel szerződni fogna. — A bizottság ebbeli megállapodása azon javaslattal fog a törvényhatóság közgyűlése elé terjesztelti, hogy a kisebb gazdák s kisiparosok személyes hitellegeinek ezen elvek szerinti szervezését erkölcsi s anyagi támogatás alá vegye, s nevezetesen a megyei hitelleget alapítójeinek biztosításához maga részéről is ötletrészeket jegyezve, az ügyet újból a megye alispánjának elnöklötte alatt álló bizottságnak adja ki, hogy ez viszont a hitelleget megalakítása és szervezése iránt a kereskedelmi törvény szellemében intézkedjék.

Vonatközlekedés a szolnok-aradtúvsi vonalrészeken. A reggel Aradról induló vegyesvonat menete gyorsított és személyvonat elnevezést nyer. Ezen 406. számú vonat indul Aradról reggel 6 órakor, érkezik Bályvire d. u. 1 óra 41 perocor. Ellenben a délután Aradról induló személyvonat vegyesvonat elnevezést nyer és indul, mint 412. sz. vegyesvonat d. u. 4 óra 30 perocor és érkezik Tóvisre éjjel 1 óra 29 pcor. Ezen menetrend-módosítás folytán az éjjeli vonatokkal Arad és Brassó között közvetlen csatlakozás létesítetik. A 403., 411. és 419. számú vonatok menetrendje lényegtelen változást szenved. Mezőtúr és Csaba között a 415. és 416. sz. vonatok, előbbi indul Csabáról d. u. 5 óra kor, érkezik Mezőtúrra este 7 óra 21 pcor, utóbbi indul Mezőtúrról éjjel 3 óra 40 pcor, érkezik Csabára reggel 5 óra 57 pcor. f. é. október 1-től; mig a r a d é s r a d n a l i p p a között a 420. és 421. sz. vonatok, előbbi indul Aradról este 7 óra 4 pcor, érkezik R.-Lippára este 9 óra 36 pcor, utóbbi indul R.-Lippáról este 9 óra 6 pcor, érkezik Aradra éjjel 10 óra 38 pcor. — f. évi november 1-től n e m k ö z l e k e d n e k .

Október 6-ika Aradon és a budapesti küldöttség. Az aradi vértanuszobor halálának évfordulóján tartandó kegyeleles ünnepélyre, — tudvalevőleg, — a budapesti egyetemi ifjúságnak egy küldöttsége akart lejönni, hogy hazafias kegyeletüknek így minél megmagasabb kifejezését adjanak. Lapunk, méltánnyolva e nemes szándék intencióját, kifejezését adott azon hangulatnak, hogy a főváros járványos területéről leérkező küldöttség ittlete nem járhat minden veszély nélkül, s azt a

felsőléti intézte az ifjúság bizottságához, hogy kuszoruját tésse le az aradi rendező bizottság által a vértanúk sírjára. Az ifjúság kiküldött bizottsága ebből kifolyólag egy újabb értekezleten elhatározta, hogy ha a cholera-járvány október 6-ikáig nem szűnik meg a fővárosban, akkor lemond a küldöttségéről és kegyeletele jeléül kuszorút küld a sírra. Így a kegyelet ténye és az ésszerűség kívánalma, megszűnik a — most fájdalom szem előtt tartandó — harmoniát.

— **Lopják a szállót.** Lapunk szeptember 22-iki számában ily czim alatt hozott közléstünk a következő sorokat vetjük és adjuk: T. Szerkesztő ur! „Az Aradi Közlöny” f. hó 22-iki 263-ik számának hírei között, Gyorok hegységére vonatkozólag azontenditiosus hírek közöltetett, mikép az a szálló-lópostát meg a szállópásztorok és csósztók úzik oly vakmerőséggel, hogy még rajta-kapás esetén nem is tanácsos őket kérdőre vonni, „mert mint egy most történt”, de a közlemlény írása által részletebben körül nem irat eszet bizonyítja, „még arra is képesek, hogy fegyvert ragadnak arra, ki tetteket számon kérni merészkedik.” — Korántsem szándékunk a szállópásztorok részéről netán megtörtént vagy megtörténhet kihágásokat leplezgetni, mert ellenuk a legszigorubb megtörtént intézkedést kívánom alkalmazni a legeszkélyebb, kihágás vagy rendtelenség esetén is, ugyan-azért felhívom a névtelen ciklikőr urat, hogy azon csószt nevért, ki ellene fegyvert ragadtott a tetten érés alkalmával, vagy legalább azon kaput, völgvet, vagy hagyodalt, ahol a tett elkövetetett, a kihágó csószt kipunhatósága végett velem közölni viszeskedjék. Minthogy pedig a hivatkozott közlemlény bizonyos tekintetben a hegyközségi eljárásról, illetve a hegybíró ellen irányul, mert el sem képzeltett, hogy a lopás oly nagy mértékben a hegybíró tudomása nélkül tuzethetett: ugyan-azért inditattva érzem magamat annak kijelentésére, hogy minádsámb, mig a kért felvilágositást a tettes személye, vagy a lopás szünelvény felöl meg nem kapom, az egész közlemlényt hamis információkon alapulókn fogom tekinteni, annál is inkább, mert hogy Gyorokon sem az idén, sem az elmúlt évben, a mióta hegybíró vagyok, a szállópásztorok által lopás el nem követetett, arról eny vagyonommal kezeskedem. Gyorok, 1886. szept. 24. Antonie Nika hegybíró. — Az itt egész terjedelmében közölt felszólalásra, tesszük a következő megjegyzéseket: Antonie Nika (vagy talán helyesebben Nika Antonie) hegybíró ur a kérdéses közlemlényben egyetlen-egy szóval sinces érintve, mely egyáltalán nem vonatkozik az ő ellenőrző tisztségére vagy lelkiismeretes szigorúságának a kibessebitésére. Így tehát ide való megjegyzéseire szükségellen-nek tartjuk a reflectálást. A mi pedig közlést forrását és az illető hegybíró kikötétét illeti, arra nézve visszavonhatlanul ismételten kijelentjük, hogy forrásaink hiteles voltára so-kat adunk és közlemlényeink megjelenése előtt annak hitessége dunt a közlésre nézve. Ez áll a jelen esetben is. Mindazonáltal semmi esetben sem vállalkozunk a d e n u n t i á s szerepére. A sajtó megteszi utba-igazító, ellenőrző kötelemséget, de a többi az illető hatóság közegeknek teendője.

— **Jakobffy Imre** Krassó-Szörény megye közszerelében álló alispánjának, Ö Felsége a közszolgálat terén szerzett kiváló érdemei elismeréséül, — a királyi tanácsosi czimet adományozta. — A legfelsőbb elismerés e ténye, egy Krassó-Szörényben mint Aradban bizonyonyal a legörvendetesebb hangulatot fogja kelteni.

— **A szüret és a közúti vasut.** Az aradi közúti vasútja igazgatósága értesíti a közönséget, hogy a megkezdődő szüretre való tekintettel, a közúti vasúti kocsik: a z i n d ó h á z t ó l B u z s á k b a vasárnapról (26-ik) egész október 3-ikáig bezárólag reggeli 7 órástól este 7 óráig minden órában fognak közlekedni.

— **„Patkánymerőgel ölte meg magát.”** E czim alatt a lapunk tegnapi számában közölt öngyilkossági híre vonatkozólag, megke-restettük a Probat Károly és társai czég részéről annak a kijelentésére, hogy Roth Károly nőszoált már egy év óta nem foglal-koztatta a czég munkával és így a bekövetkezett szerencsétlenség egyáltalán semminemű összefüggésben nem hozható nevezett czégnek valamely az utóbbi időben tett intézkedéseivel. Ezt ezennek készséggel hozunk nyilvános-ságra.

— **Menetérti jegyek a történelmi kiállítá-ra.** A magyar államvasutak aradi városi menetjegyi irodája arról értesíti lapunkat, hogy az előre jelzett különvonatok nem idő-itatnak október 2- és 3-án a történelmi kiállít-ásra, hanem ezek helyett ma (26-én) adták ki m e n e t t é r t i j e g y k e t nevezett czélra 14 napi érvényességgel és pedig a következző díjak mellett: II. oszt. jegy 12 frt 60 kr; III. oszt. jegy 9 frt. E jegyek a del-ben és este induló vonatokra adatnak ki.

— **Egy polgárral kevesebb.** Kilépett Arad sz. kir. város községi kötelekéből Dank Alajos és saját kérelmére elbocsáttatott.

— **Rajtakapott gyújtogató.** Kodrián Nikolaj mernyedni lakos, vagy privát-mulats-gy vagy buszobú és hó 15-én este égő gyertyálat akarta K a i n a k Nikolaj nagy-halmagyi lakos házárt felgyújtani, de rajta vesztett a most a jársbírósság fogja neki meg-mondani, hogy az ily nemes passzió után mi-féle méltányos jutalmar számítath.

— **A Lechner-féle betöréshez.** A Lechner János nyugalmazott esperes ellen a f. hó 3-áról 4-re menő éjjel megkísérlett betörésben bünrészességgel vannak ujlógá vádolva: Lu-dáje Györgye, Vetta Petru és Ar-gelán született Gyura Anna, akik a börtönben letartóztatottakkal egyen idején a börtön ablakán értekeztek, s így akarták hamis vallomás alapján a hatóságot félre vezetni. Most már ők is biztos őrizet alatt vannak.

— **Korai szüret.** K á s z o n y i János aradi lakosna a kuvini szőlőkben van egy darab ültetvénye kasselottá, burgundi és kék frank szőlőfajtákból, melyeknek korai érése-re való tekintetből neki a szüret megtartása ki-vételesen szeptember 30-ikára hivatalosan en-gedélyezve lett.

— **Elvágta a lábát Nagy Pál** zímánd-ujfalusi csikós közű a emberek közé tartozik, kik szeretik a lovukat zabbal jól tartani, azt azonban éppen nem nézte jó szemmel, ha az ő lova akárhöz más halandó ember lova is hozzá mér nyulni, s mivel M e s z á r o s János lovának kevés fogalma volt az anyém és tied közű különbségről, s elkövette azt a vakmerőséget, hogy Nagy Pál lovának abrakába beleharapott. Nagy Pál ezt azzal boszulta meg, hogy baltájával a lábát csukló alatt elvágta. Az úgy már ható-ság előtt áll.

— **Lopások a vidéken.** Kuk György talpai lakos múlt hó 29-én éjjel L á z á r Tögyer záratlan padlásáról 3 forint értékű za-bot tolvajolt el, de tette felfedeztetett. — E hó 9-én Csipertján Anna restiratali baltob szobájába a háztét lebombasztatott baltob valami ismeretlen tettes s a lábától 25 frtot ellopott. — 13-án pedig Figórán Juon nyágrai lakos 2 drb 40 frt értékű lovat lo-pták el a legelőről.

— **Himlőjárvány pusztít** Magyarórd és Odvos községeken, mely utóbbi helyen a jár-vány tartamára az iskolák is bezárattak.

— **Mivel hogy pálinkát nem kaphattak.** H e n i Károly, F i e l m a n Istrán és Ig-nác borosjenői suhancok a hó 14-én reg-geli 2 órakor szörnyű vágyat kaptak egy kis pálinkára s óhaját teljesítése végett R e k k József korcsáros ablakán zörgéni kezdtek s mivel a korcsárosnak semmi kedve nem volt meleg gyát a suhancok kedvéért el-hagyni, ablakait boszuból bevették; hanem azoknak a bevett ablakablaknak az üvegtől most az ő fejük lesz véres.

— **Hazánk és a főváros.**

— **A cholera.** A csütörtök délig felocsúlt huszonegy óra alatt 60 betegedés és 20 halá-lozás történt. A járvány tehát a beteglések számát tekintve jelentéktelenül csökkent, míg a halálozási arány négy kedvezőlenebbre for-dult. Az újabb esetek közt van 36 ázsiai cholera, 10 cholera és 4 cholera-nostrás. Valamennyi a pesti oldalon fordult elő. Lakástalan egyen volt a betegek közül őt, az erősbetvárosi kapitányföld börtönéből került ki kettő, az anygalföldi tébolyházból négy. Az elhunytak közül 16 a régibb betegek sorából való. Dr. M o l l o r i s z Károly barak-kórházi segédorvos csütörtökön reggel megkapta a cholera-t. Ott ápolják a kórházban. A járvány kitérése óta összesen 245 ember betegedit és 74 halt meg. A barak-kórházban 58 beteg fektött s már alig néhány ágy van üresen, úgy hogy a cholera-betegek számára beren-dezett négy terem pár nap alatt megteltik. A kerülte járványbizottságoknak folyvást a zu-folt lakások okoznak legnagyobb gondot. A Lipót-, Teréz- és Erzsébetvárosokban mindig újabb siraalmas fölfedezések tesznek s az illető bizottságok sürgetik a barakok építést, mert addig nem szállásozhatnak ki az embe-reket, mig nincs hová elhelyezni őket. Min-denik kerületben több száz embert kellene ki-szállásolni. A vidéken Gy ó r ő t t k e t újabb betegedés fordult elő s eddig ott már össze-sen vagy harmincz a betegek száma. — F i u m e b e n a legutóbbi huszonegy óra alatt szintén két újabb betegedés történt. — M á n y fehérmegyei községben egy nó-hunyt el cholera-nostrásban. — A h o r v á t f a l v a k b ó l, hol eddig oly erősen pusztított a járvány, jobb hírekkel jelentenek. Licsben, Susakon stb. részint csak egy-két újabb eset fordult elő, részint egy sem, mit részben annak tulajdonitanaik, hogy környór-adományok bőven folytak be s a nép nem küzd többé éhséggel.

— **Egy város lángokban.** Szomorú pusztulástól ad hírt ismét a távról. T ö r ö k B e c s e városának legvirágzóbb része csüt-törtökön iszonyu tűzvésznek esett áldozatul. A tűz valamivel 12 óra előtt gyuladt ki s a borzasztón dühöngő szélviharban óriás gyor-sasággal elharapódzott. Delután 4 órakor mid-on már t o b b m i n t száz ház ham-vadt el. A behordott termények mind oda égtek s a mi több, ember-élet is esett áldozatul, leginkább apró gyermekek, kik tehetetlenségükben nem tudtak a roha-mosan terjedő tűz elől elmenekülni. A tűz-oltó-egylet élén R o b o n c z y Gida főpa-rancsnokkal, továbbá az ott állomásozó hu-szárak Quirini százados vezetésével alult átitk közzelhatásával mindent elkövettek, hogy a dühöngő elemet megfékezzék. Rohon-czvt mentés közben szerencsétlenség is érte, a mennyiben egy égő gerenda rászakadt, s őt nem jelentéktelenül megsebesítette. A vész nagyságával szemben azonban e megfeszített működés sem mutatkozott elegendőnek, s é-pen ezért távirati felhívás ment a n.-kiskindai, n.-becskerei, melenczei és ó-bessai tűzoltók-hoz, hogy siessenek a szorongatott város segítségére. — A tűz egyre terjedt, s a Meckó féle f u r é s z g y á r felé húzódt. Este 7 órakor a vihar lecsillapult s ennek folytán a helyzet jobbra fordult. A tűz azon-ban már eddig is iszonyu pusztítást tett. A város e g y h a r m a d r é s z e l e g e t t A hajléktalanul maradtak állapotára igazán szivszákgató, minthogy megmenteni semmit sem lehetett. Elelem, ruha, butorok, nagy-számu lábas jóság, mind bennégték az el-hamvadtt házakban s most a lakosságnak egy jó része éhesen diderege tanyáz a szabad ég alatt, a jelen nyomorúsága által annyira lesújtva, hogy nem is ér rá foglalkozni a jó-vóval. Az pedig épen nem bíztat semmi jó-val hogy az elhamvadtt házak nagy része teljességgel, más része pedig csak értékén alul volt biztosítva. A kárt, a mennyiben az hozzátvetőleg megbecsülhető, csupán épületle-ken legalább 150,000 frtra tehetni.

— **Hogy gyógyitták a féltékenységet** Debreczenben czim alatt közli a „Budapesti Hirlap” a következő mulatság történetét: El se hinné az ember, hogy abban a komoly reális gondolkodású városban, hol a paprikás szalonna pirul, még szerelmi kalandok is meg-esethetnek. Pedig csakugyan megeseit a minap ilyenféle a civisek közt egy fiatal házaspár közreműködésével. Kezdetben aktiv szerepöl csak a férj volt, a ki azt a fölfedeztet tette, hogy a komaság egyike a legszorosabb kap-csoltnak, a melyek a különféle emberiséget

egymáshoz fűzik, hogy következképpen min-denki a lehető leggyöngédebb érzelmekkel viseltessék a komaszonra iránt. A feleség eleintén csak passzív szerepet játszott a dolg-ban, de mikor észrevette, hogy férje, a nagy fölfedeztet, nem akar az elmélet terén meg-maradni, bosszút forralt. Eleinte meg akarta étetni az urát patkánymerges paprikás szalonnával, de mivel Debreczenben itt-ott még kövezet is abból készült, a paprikás szalonna a civisek semmiféle variációból meg nem árt. A komaszonynak, a ki a feleségnél jóval idősebb övegy menyecske, nem volt ellenére férjmarum fűntelített fölfedése, s a szerelmek teljes boldogságban usztak. A minap reggel azonban, mikor együtt tur-béköltak, váratlanul betört a fiatal feleség villogó szemekkel és kormokkal. A két asz-tony szó nélkül egymásnak esett s a legel-keseredettebb párvialdak egyike fejlődött ki, melyben nem állapodtak meg az első vénele. A férj jó darabig szótlanul gyönyörködött benne, hogy tépi egymást érette a két félte-keneg asszony. Végre mikor már nagyon ko-molylyá kezdett válni a dolog, kiment a nyel-hába, behozott egy jókora sajtár vizet, s teljes nyugalommal végig öntötte vele a viaskodó-kat. A viaskodók egyet sikitottak s eleresz-tették egymás kontyát. De nemcsak hogy szétváltak, hanem össze is békélték. Azóta mind a hármán a legszabb egyetértésben él-nek, a menyecske nem féltékenyekedik többé, szóval Debreczenben megtalálták a féltékeny-ség legbiztosabb orvosságát. Szegény Othello! talán még ma is élne, ha Debreczenben szü-letett volna.

— **Rövid hírek.** Liszt Ferenoz budapesti lakásán a napokban átjették meg a letárolásokat. Mindent rendben találtak. — Weisz B. F. kir. tanácsost, ki mint a ker. academia elnöke, szerdán töltötte be a tiszt viselésének 25-ik esztendőjét, a testület tanári kara s az ifjúság élénk óvásokban részesítette. — T i s s a K á l m á n n és T i a z a Lajos leandulnak Szegedre az ottani színház megnyitási ünnepe-re. — A fővárosi tanács elhatáro-zta, hogy a hal-tért, Kálin-tért, vámház-tért és ujlág-utaztát be fogja fásítani. — E g y g e o - p h y s i k a i t a n s z é k felállítását kérel-mezti az egyetemen a közoktatásügyi minisztertől. — E l ő k e l ő v e n d e g e k értekeztek a múlt hét végén Tatrafűredre: néhai herceg Coburg Agost övegye, Agost és Ferdinánd hercegek. — A z o r s z á g l e g s z a b b f ü r - d ő h á z a, a herkules-füddi, „Szapary-füddi-ház”, teljesen elkészült már; háromszázzer forintba került. — A h o n v é d s é g i h a d - g y a k o r l a t o k Marosvásárhelyt is véget érte. — E s z é k e n F r a n c o s József krapinai alispán megtévelyodott. Beszállították az örültek házába.

— **A nagy világ.**

— **Melyik gyorsabb?** Érdekes kérdést döntöttek el legutóbb Bécében. Nem tudták határozatlan: vajjon tricyclen lehet-e oly gyorsan járni, mint kerékpáron. Két kiváló sporterő kiállt tehát a tételre: az egyik by-cylen, a másik tricyclen futva meg 2000 méternyi utat megelö eredményvel, mert nem a kerékpár, amint biztosra vették, ha-nem a tricycle lett a győztes. Az első 4 percz és 22 másodpercz, a második pedig 4 percz és 27/2 másodpercz alatt futotta meg a versenyt.

— **Élített katonaszabadtók.** A bécsi katonaszabadtók felett csütörtökön mondott itéletet az esküdtszék. A közdülő So ó s Ál-lamügyész bebizonyította hatalmas beszédében, hogy a vádlottak félrevezették, megcsa-lták a hiszékeny embereket, mert elhittették velük, hogy a ki nem vált be katonának a hadköté-lesek közül, azt ők szabadították ki, nagy ösz-köttetéseik révén. Az esküdtszék Heller Mory egyhangulag, G r ü n b e r g e r Lajos pedig kilenc szóval három ellen mondotta ki hümsönek. Az első vádlottat hét évni, a másodikat, k é t é v i s z a n b ö r t ö n r e ítélte a törvényszék. Há a mi Brooser-ban-dánkra mikor került a sor?

— **Egy polgármester öngyilkossága.** Egy Bécsből érkezett távirat szerint Fröschl Alajos a simmeringi polgármester, ki a pol-gárság osztatlan tiszteletét és rokonszenvét bírtta, szerdán reggel felakasztotta magát. A nagy senszaciót keltett öngyilkosság okául azt hozták fel, hogy a polgármester unokacsöce W i t t h a l m kereskedő 100,000 frtnyi hátra-hagyásával megszökött.

— **Kár lesz nagyra lenni.** A németek-nek tudvalevőleg megvan az a kedves szoká-suk, hogy magukon kívül jót, szépet, tökéle-teseget egyáltalán nem ismernek és szörnyen megvetnek mindenkit, a ki szerencsétlenség-gére nem németnek született. Németország a nagy eszmék, a jó erkölcök, az erény or-szága. Ezt szokták hirdetni a német aposto-lok. De ugyancsak beizett most nekik egy nagy statistikai munka, melynek megbizható-ságában, alaposságában kételkedni nem le-het, hiszen német ember írta, az alaposság nagy mestere. Illing birodalmi tanácsos ebben a művében a német erkölcöskövel fog-lalkozik s kimutatja, hogy azok korántsem állanak valami fényes lábón. Statistiai adatokkal tinteti föl, hogy a legutóbbi tíz év alatt emelkedett Németországban a lopások, gyilkosságok és egyéb bűnök száma. Csak a hamis esküvések száma 83 százalékkal emelkedett 1873 óta. És azért még mindig Páris a modern Babel!

— **Rövid hírek.** Rudolf trónörö-kös, mint hávidszámparancsnok, szerdán kezd-te meg szabadságidejét. — H a v a z a s állt már meg a galicizai Kárpátokban. Több helyen a hó meg is maradt. — A „W i e n e r A l l g . Z i g .” szerdai számát leszfoglalták, mert kivona-tosan ismertette B o l g á r Ferenoz főhadnagy-nak a hadsergegről iri róportát. — A c z á r m á s e l e r e rubelnyi segélyszegret küldött Kro-likovski lengyel jeles szimész övegyének. — R ó m á b a n e z i d é n i s ü n n e p l e s e n megülték a város elfoglalásának évdördülőjét, a város fel-ölté logozgása, este kivilgítgva s a római köz-ségtanács küldöttévilgizt szelgett Humbert kir-lyálynál. — J a k o b i n i biborok állapotta ag-gasztóan rosszabbra fordult s a pápa ideiglen-esen más államtitkár nevez ki. — E r d e k e s k i s e r l e t történt Dover és Calais közt: vil-lamos eróvel hajtott hajón keltek át a tengeren, négy óra alatt s minden fennakadás nélkül. — A v i l á g n y e l v t e r j e z t e s é r e alakult egylet

Münchenben „Cagabed Volapükela” czimű fo-lyóiratot indított meg s egy német lap azt jegyzi meg, hogy a „Volapük” nyelv hangzása na-gyon hasonlít a magyarhoz. — A n é m e t e s á s z á r n é r a n y keresztet és elismerő irat-ot küldött egy Wolff Friderika nevű berlini családneki, ki teljes ötven év óta szolgál ugyan-egy családnál.

— **Irodalom és művészet.**

— **Az aradi színháratul Nagyváradon.** Az n.-váradi színháron, csütörtökön este rendkívüli óvatókkal mellett folyt le a H u - n y a d y Margit jutalomjátéka. A társulat az alkalommal S h a k e s p e a r e „Antonius és Cleopatra”-ját adta elő szufoft ház előtt. Majd negyedórát tartott a tumboló tetszészaj, midőn H u n y a d y M a r g i t (Cleopatra) a színpadra lépett, és gazdagon finom kelmezzalagokkal diszített pompás ko-szoruk egész halmaza dölt a színpadra. A megszámlálhatlan kuszorukal, diszes virágko-sarak, legyezők és csokrok egész özőne kö-vettek. De nemcsak a fogadtatás volt lelkes. A művésznő kitünő játékát a közönség min-den jelenése után a legzajosabb tetszésnyil-vánításokkal tüntette ki. Az előadást megelő-zőleg Reményffy Rezsóné és A l g a y Laura urnők öltözöjében keresték fel a mű-vésznőt, hol lelkes színpártolóknak nevében igen értékes elméleti tárgyú nyujtották át. A társulat szerdán tartja utolsó előadást a Csiky Gergely „Petneházy”-jával. Ezzel véget ér a váradi szíson, melynek jósága szinte kintnk abból, hogy K r e c s á n y i igazgató már kérvé-nyit nyujtott be az ottani városi tanácshoz, melyben az 1887. és 1888. évekre, a szoká-sos szini évad tartamára a színház számára már most kiadni kéri.

— **A Kereskedelmi tudományok** köz-érvéki ismeretterjesztő és Z a c h á r Gyula tanár szerkesztésében Budapestben megjelenő folyóirat II. füzetét vetjük. E füzet fokozódott érdeklődést kelt meg a laikus szemlében is s programjához híven 3 ívből áll, melyek el-seje folytatolag a könyvvezetést tanítja, másod-ikat a változó ismertetit, harmadika pedig mint „Keresk. és pénzügyi szemle” közérdekké szak-dolgozkat foglalkozik. A könyvvezetésről ille-tő rész a feltár felvétele körül eljárásról, a cse-levől és szenedvő váltókról, a feltárkönyvek kiálaljáról, a mérleg fogalma, alapja és alakjáról, valamint a feltár és vagyonmérleg zárlatáról és az approximativ mérlegről tár-gyal, mig a változó-ismeri részben a válto lénye-ges és szokásszerű küllekei és azok jogi ha-tálya, valamint a különféle képeken elnevezett váltók, ezek lejáratit ideje és ennek kiszámítá-sai vannak ismertetve. Mindkét részben a gyakorlati szokások a fenálló törvényekkel oly összhangzólag vannak előadva, hogy ez irányban e szakismeretek ma g a f á n t o n i s e l s á j á t í t h a t ó k. A folyóirat mellékletjében dr. Boesker Károly és dr. Gőz József értekeznek; valamint az üzleti levélvár újabb kezelése és a nyere-mény-össztalékos takarékbetétek vannak ismer-tetve. A könyvvezetésben Névy László „Ker-eskedelmi levezető” és dr. Zárny Károly „Kereskedelmi öngyóvód” munkái vannak is-mertetve. E teljes folyóirat előfizetési ára é-nnegyediként 2 frt, melyet a szerkesztőség-hez postautalványval küldhetnek be.

— **Helcsy nevelés.** Csak a nevelés lesz képes egészséges társadalmat teremteni! Azt kiáltják világszerte, de kevesen járnak el amint szükséges arra nézve. Az iskola a szülőkre, a társadalom az államra bírítja a tisztelet és vizsonit. Aki akarja tudni, mily eszkö-zöket kell felhasználni, hogy a neveléssel elélt érjünk: olvassa el O s e r n y e i G y u l a n á k „A Középpont” czimű könyvét, melyben mindenkinek kijut a maga része. „A Középpont” é szerint nem csupán szülők és tanítóknak, hanem politikai és államtudo-mányoknak foglalkozóknak is nyujt értékes, gondolkodásra való tárgyat. Megrendelhető a szerzőnél Gyorokon 83 oldal. Ar 40 krajczár.

— **KÖZGAZDASÁG.**

— **Vegyes közlemlények.**

— **Új díjszabás.** Az igazgatóságnak alatt álló ujszász-jászapati, hajdu-n á n á s i helyi érdekké vasutakon f. év ok-tóber hó 1-ével új személy és podgyász di-jszabás lép életbe. Ezen díjszabásokkal, melyek példányai a m. kir. államvasutak díjszabási osztályában kaphatók, az ezen két helyi érdekké vasut megnyitása napjától hatályban volt ha-sználó díjszabás érvényen kívül helyeztetik. Bu-dapestben, 1886. szeptember hó 22-én. Az igaz-gatóság.

— **A magyar vasúti kötelek díjszabása** II. részének 1884. évi április hó 1-től érvény-nyé 10. füzetéhez f. é november hó 10-én, a III. sz. pótlék lép hatályba, mely vasárakra — részben felemelt díjtételekkel — és faszén-küldeményekre új kivételes díjszabásokat tartalmaz. Ezen pótlék példányai díjszabási szakosztályunk-ban kaphatók. Budapestben, 1886. szeptember 22. A m. kir. államvasutak igazgatósága.

— **Hivatalos piaci árak Aradon.** (Szeptember 24.)

1. Gabnanemlék: tiszta busa legnehezebb 8 frt 30 kr, középs 8 frt — kr, kezeszes legnehezebb 7 frt 80 kr, középs 7 frt 70 krajczár, roz legnehezebb 6 frt 20 kr, középs 6 frt — kr, zab legnehezebb 5 frt 80 kr, középs 5 frt 70 kr, róz legnehezebb — frt — kr, új kukorica 4 frt 70 kr. mént.

9. Hus: marha 52 kr, borja 60 kr, disznó 50 kr, juh 40 kr; disznóvár 60 kr, szalonna 60 kr, vaj 1. frt — olaszított vaj 1 frt 30 kr, egy kilo. — 10. Vegyesek: Boroszasz 40 kr, tej 10 kr, fohér 6 bor 30 kr, fohér új bor 20 kr, vörös 6 bor 80 kr, vörös új bor 60 kr, ecet 8 kr, pálinka (szilva) 30 kr, sór 28 kr egy liter.

— **Szesszlet.** (Szept. 24.) (B.) Készárú nagyban 28.25—28.50, ki-csinyben 29.— hordó nélkül per 100 liter %.

— **Budapesti gabnatózsda.** (Szept. 24.) A forgalom 16,000 métermázsa. — Az árak 56 krral magasabbak. — Tavasz buza 9.35—9.6, őszi buza 8.82—8.83, új tengeri 6.43—6.44, tavaszi zab 6.62—6.64, őszi zab 6.18—6.20, káposztarepce 10.25.

— **Budapest, szeptember 24.** (Az „Aradi Közlöny” eredeti távirata.) Az esti tözde zárlati árfolyamai: Magyar arany-járdék 105.70, magyar papirjárdék 93.65, magyar hitelbank 286.—, osztrák hitelbank 276.80, London 125.40 Páris 49.50.

— **Hivatalos árfolyam** a budapesti áru- és értéktözsodén 1886. évi szeptemberhó 24-én.

Magyar aranyjárdék 6 sz. 106.85
Magyar aranyjárdék 4 sz. 93.85
Magyar vasúti köleson 151.50
Magyar keleti vasúti államkötvény 1. kib. . . 99.75
Magyar keleti vasúti államkötvény 2. kib. . . 117.50
Magyar földterhermentesítési kötvény 104.25
Magyar földterhermentesítési kötv. táradék . 104.25
Temesvárti földterhermentesítési kötvény . 104.25
Temesvárti földterhermentesítési kötv. zár. . 104.25
Erdélyi földterhermentesítési kötvény . . . 104.25
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötv. . 104.25
Magyar közúti államkötvény 99.75
Magyar nyeremény-sorsjegy-köleson . . . 120.50
Tiszazabályozási és szegedi sorsjegy 125.—
Osztrák járdék papírban 83.80
Osztrák járdék ezüsten 84.70
Osztrák járdék aranyban 117.—
1860-iki osztrák államörjegy 140.—
Osztrák-magyar bankrészevény 380.—
Magyar hitelbankrészevény 286.—
Osztrák hitelintézeti részvény 277.—
Cs. és kir. arany 5.96
Ezüst 9.94
20 frankos arany (Napoleon'or) 61.45
Német birodalmi márká 12.50
London (3 havi váltókart) 12.28
30 márkos 12.28

— **IDEGENEK NEVSORA.** (Szept. 23—24.) Fehérkereszt-szálló. Bokrosy F. birt. Gönyő, Lengyel D. ügyvéd, Déva, Hoffmann N. keresk., Temesvár, Kaszapky Árpád, birt. Budapest, Polik E. keresk., Budapest, Mayer M. keresk., Bécs, Hamburg-ger J. utazó, Bécs, Kadler G. utazó, Bécs, Dorner A. utazó, Bécs. — Vég h. birt. T.-Kanizsa, Libál Márton, birt. Kelenföld, Baranyai Béla, birtokos, Azát Péter, Károly, hiv. Bécs, Békely József, ügyv., Budapest, Jégrosz B. ügyvéd, Tolna, Huitt János, keresk., Berlin, Bondi I. keresk., Budapest, Uffenheimer A. utazó, Budapest, Elter David, utazó, Budapest, Fleischer M. utazó, Bécs, Leitner Gy. utazó, Körnend.

— **Nádor-szálló.** Monti Lajos, szbíró, Ternova. Dr. Haasz Simon, ügyvéd, Orosháza, Friedrich I. gazda-tiszt, Szekes, — Izekucz A. szbíró, T.-Kanizsa, Barcsányi Imre, vasúti tiszt, Budapest, Fatur Vazul, slázd, Gálsa, Palásty József, jegyző, Czeromabó, Scher Konrád, épitőmester, B.-Gyula, Fischler József, kereskedő, Boroszló, Krammer I. keresk., Temesvár, Riogler I. kereskedő, Pankota, Szóchényi J. birtó, Boroszló, Caspák Andor, iparos, Csoka, Grünberger Lajos, utazó, Budapest.

— **Aranykules-szálló.** Strausz I. keresk., Boros-jenő, Diemter H. keresk., Bécs, Fellegyi Victor, keresk., Diemter F. József, keresk., Windorf, — Aron Miklós, tanár, Nagyvárad, Weiszbrun N. kereskedő, Pankota, Tenner, N. keresk., Pankota, Izrael Jakob, keresk., Dombogháza.

— **Nyilttér.** Tekintetes dr. Tisch Mór ur, városi ker-orvos leányomat súlyos betegséggében — dac-zára annak, hogy meg volt gyógyzóva, misze-rint anyagi helyzetemnél fogva nem vagyok képes öt még csak részben is megfélelően jutalmazni — példátlan önfelelőzással gyógy-kezelté, úgy, hogy leányom életben maradását isten után csakis tekintetes dr. Tisch Mór urnak köszönhetem. Engedje a Mindenható, hogy e nemessen érvő önzetlen embarbarát és orvos működése a szenvedő emberiség javára, családjának büszkesége és diszére, az emberi élet leggrö-sőbb batárát elérje s hogy áldás és szerencse lépten-nyomon kísérje. Aradon, 1886. évi szeptemberhó 24-én. Örv. Sonn Aloize. *) E rovat alatt közzétévkert nem vállal felelősséget a Szék.

BUDAPESTI TŐZSDE.

Szeptember 23.

	Pénz	Arany		Pénz	Arany		Pénz	Arany
M. kir. aranyjár. adóment. 4%	106.95	107.25	Magy. orsz. bank részvény-társaság	—	—	Pesti közúti vaspálya	460	462
" papírradékok adóment. 5%	93.80	94.10	Osztrák hitelintézet	277	277.25	Pesti közúti vasp. élvezet jegyek	265	270
M. vasúti köl. 120 frt o. é. (300 fr.) 5%	152	153	Osztr.-magyar bank	860	865	Budapesti III. ker. takarékp.	80	—
M. v. köl. 120 frt egyes dbkban	152	153	I. magyar iparbank	149	150	Országos központi	485	—
M. 1869. kel. v. á. kötv. (els.) adóment. 5%	99.50	100.50	Pesti keresk. bank	645	650	Pesti hazai első	7550	7600
M. 1873. kel. ár. v. ez. (els.) adóment. 5%	127.50	128.50	Bécsi bizt. társulat	207	208	Egyesült Budapest fővárosi takp.	462	—
M. 1876. kel. aranyban (els.) adóment. 5%	117.50	118.50	Bécsi élet- s jár. bizt. társ.	210	220	Magyar ált. takarékp. részvény	79	80
M. kir. nyereség-kölcsön 100 frt 50 frt drbjá	121	121	Első magy. általános bizt. társ.	3200	3225	Alagut	146	148
Tiszai és szegedi kölcsön 4% 50 frt drbjá	125	126	Fonciere pesti bizt. társ.	69.75	70.25	Általános waggon kölcs. társaság	73.50	74.50
M. k. földtm. kötvények 1867. zárad. 5%	104.25	105.25	Magyar-francia bizt. társ.	196	197	"Franklin"-társulat	205	208
M. k. földtm. kötvények 1867. zárad. 5%	104.25	105.25	Pannonia viszb. társ.	880	900	Ganz és társa vas. és gépgyár	775	780
M. k. földtm. kötvények 1871. zárad. 5%	104.25	105.25	Concordia malom	495	501	Gschwint-féle szeszgyár	360	365
M. k. földtm. kötvények 1871. zárad. 5%	104.25	105.25	Első budapesti malom	1140	1160	Gyapjum. és biz. I. magyar	260	265
M. k. földtm. kötvények 1871. zárad. 5%	104.25	105.25	Erzsébet malom	240	245	Keresked. épülete	650	—
M. k. földtm. kötvények 1871. zárad. 5%	104.25	105.25	Hengermalom	623	630	Könyvnyomda "Atheneum"	530	535
M. k. földtm. kötvények 1871. zárad. 5%	104.25	105.25	Luiza malom	308	310	Pesti	1075	1125
M. k. földtm. kötvények 1871. zárad. 5%	104.25	105.25	Molnárak és sütők malma	390	400	Köszémb. és tégla. (Drasche)	242	244
M. k. földtm. kötvények 1871. zárad. 5%	104.25	105.25	Pannonia malom	840	860	Nemzetközi waggon-kölcsön-részvénnytársaság	73	74
M. k. földtm. kötvények 1871. zárad. 5%	104.25	105.25	Viktoria malom	275	285	Pesti építő-társaság	—	—
M. k. földtm. kötvények 1871. zárad. 5%	104.25	105.25	"Adria" m. tengeri hajóz. részv. t.	—	—	Rimamurány-salgótarj. vas. rvt.	82.50	83
M. k. földtm. kötvények 1871. zárad. 5%	104.25	105.25	Alföld-fiumei vasut 5%	190.50	191.50	Salgótarjáni köszémb.	150	151
M. k. földtm. kötvények 1871. zárad. 5%	104.25	105.25	Báttaszék domb.-zákány vasut 5%	183	184	Schlick-féle vas. és gépgyár	166	168
M. k. földtm. kötvények 1871. zárad. 5%	104.25	105.25	Déli vasut 5%	184.5	185	Schlick-féle vas. és gépgyár II. kib.	151	152
M. k. földtm. kötvények 1871. zárad. 5%	104.25	105.25	Eszaki vasut 5%	175	176	Tégla- és mészegéző utlaki	188	185
M. k. földtm. kötvények 1871. zárad. 5%	104.25	105.25	Erdélyi vasut 5%	189	190	Török dohányrészvény	58	59
M. k. földtm. kötvények 1871. zárad. 5%	104.25	105.25	Győr-sopron-ebenfurti vasut 5%	—	—	Göztéglagyár közbányai szel. nélk.	256	258
M. k. földtm. kötvények 1871. zárad. 5%	104.25	105.25	Kassa-oderbergi vasut 4%	152	153	M. jelz.-bank ny. kölcsönkötv. 5%	103.50	104
M. k. földtm. kötvények 1871. zárad. 5%	104.25	105.25	Magyar galiczi vasut 3%	178	179			
M. k. földtm. kötvények 1871. zárad. 5%	104.25	105.25	M. ny. v. (sz.-győri-grácsi vasut 3%)	176	177			
M. k. földtm. kötvények 1871. zárad. 5%	104.25	105.25	Osztrák államvasut 3%	230	230.50			
M. k. földtm. kötvények 1871. zárad. 5%	104.25	105.25	Pécs-barcsi vasut 3%	—	—			
M. k. földtm. kötvények 1871. zárad. 5%	104.25	105.25	Tisza-vidéki vasut 3%	251.50	252.50			
M. k. földtm. kötvények 1871. zárad. 5%	104.25	105.25	Osztr. dunagőzhajózási társ. 3%	390	395			

Arverési hirdetés.

Szabadság község urbéri bizottságának május 9-én megtartott közgyűlési határozatához képest, ezennel közzététetik, miszerint az urbéri rendezés folytán a közlegelőből kihasított s vérség alatt álló, de az ideig az I., II. és III. részlet váltásdíjjal határolásban levő több szabadhelyi lakosoknak kiosztott 1200 □-öles holdjai f. évi október 3-án d. e. 9 órakor az urbéri egyezség 21. pontja értelmében, Szabadság község határájánál megtartandó nyilvános árverésen készpénz fizetés mellett, el fognak adatni.

601-1.3 Az urbéri bizottság.

Hirdetmény.

A vízjogi törvény (1885. évi XXIII. t.-cz.) 189. §-a, valamint ezen törvény végrehajtása tárgyában a nm. földmivelés-, ipar- és kereskedelmi és a közmunka és közlekedési m. kir. miniszter urak által egyetértőleg mult évi decz. hó 31-én 45689. sz. a kibocsátott általános rendelet 87. §-a alapján felszólítom az Arad megye területén fennálló vízművek és vízhasználati jogosítványok tulajdonosait, hogy a jogosítványokra vonatkozó engedélyt 1886. évi november 1-én napjaink hoztam irásban mutassák be, vagy pedig irásban igazolják azt, hogy vízműveik 1886. évi január hó 1-je óta háborítlanul fennállanak anélkül, hogy mások jogosult érdekeit sértenék, és mint ilyenek az illetékes hatóságok által károsoknak találtak volna.

Megjegyeztetik, hogy a bejelentésnek a vízjogi törvények 191. §-a második bekezdése értelmében bélyegmentesek.

Ezen bemutatási, illetve igazolási kötelezettség minden hatóság engedélyre szoruló vízmunkákat tulajdonosára kiterjed, tehát öntözési, lecsapolási, ármentesítési, iparvállalatokra, malmokra, továbbá nyilvános és magán csatornákra, mesterséges víztartókra, védgátakra és szilipekre egyaránt érvényes.

A vízre utzó fürdők, uszodák és hajó malmok nem tárgyai a vízikönyvnek, de a patakalmok, melyek hájtására t. i. valamely patakban külön malomcsatorna, tehát vízmű létesített, s általában mindazon malmok, melyek érdekében vízüzlettel műveletek történnek a vízjogi tör-

vények hatálya alá esnek, tehát engedélyt s illetve a már létezők bejelentését igényelnek. Hasonlag bejelentendők a komponok és révek is, ellenben a hidak és átvezetők a vízi könyvbe nem vezetettek be, tehát szűz bejelentést sem igényelnek.

A kik jogosítványukat igazolni nem tudják, vagy igazolás végett a fentkiírt határidőben nem jelentkeznek; azoknak vízművei az idézett törvény 191. §-a értelmében nem létezneknek fognak tekintetni s az ily vízművekre nézve a vízjogi törvény 163. §-a következő szakaszai és a hivatkozott általános miniszteri szabályrendelet 8-32. §§. lesznek alkalmazandók.

Arad sz. kir. város tanácsának 1886. évi szeptember hó 4-én tartott üléséből.

Ormos.

CACAO
és
CHOCOLADE

VICTOR

SCHMIDT & SÖHNE

melyek az első bécsi konyhaművészeti kiállításán a legmagasabb díjjal, a kitüntetés oklevéllel lettek megjutalmazva, csak hatóságilag beiktatott védjegyük és czégnév alatt valódiak. Kapható minden hírneves kereskedő urnál és csemegekereskedőnél, Aradon

ELIAS ARMIN urnál.

Vidékre postai utánvétellel küldetnek szét.

Victor Schmidt & Söhne,

cs. kir. orsz. enged. gyárosok.

Gyár és központi szétküldési hely: Bécs, V. Allee-gasse, Nr. 48. (a déli vasut me... t.)

Nagy bútorraktár.

578-3*

Ifj. Kézsmárky István,

Aradon, főtér, kaszinó épület, a minoriták temploma átellenében.

Ajánlja

dusan berendezett bútorraktárát

mindennemű szalon, ebédlő s hálószoba berendezésekből, valamint fénytelen diófa, és tölgyfa bútoraikat. Szállodai és fürdői berendezések, úgy menyasszonyi kelengyék elkészítése jutányosan, gyorsan s pontosan eszközöltetik.

Ugyanott egy jó erkölcsű fiu tanácsnak fölvetetik.

Hirdetmény.

A cs. és kir. 33. hadkiegészítő ker. parancsnoksággal történt közös megállapodás folytán az ellenőrzési szemlének megtartása folyó évi október hó 18., 19., 20., 21., 22. és 23. napjaira határozott. Ezen szemlére az 1876., 1878., 1880., 1882. és 1884. évből, illetőleg az összes e városban lakó s tartózkodó helybeli vagy idegen illetőségű katonák tartózkodó szobáiban vagy katonák és az összes póttartalékosok az aradi városban a cs. és kir. 33. gyalogezred hadkiegészítő ker. parancsnokságának hivatalos helyiségében és pedig október hó 18., 19., és 20-án a helybeli, október hó 21., 22. és 23-án az idegen illetőségűek mindenkor pontban reggeli 9 órakor katonaisgolványi könyveikkel személyesen megjelenni kötelezetnek, kivéven azokat, kik a folyó évben katonai kiképzetésre, vagy fegyvergyakorlatra megjelentek; figyelmeztetvén, hogy az elmaradtok az utasítás 32. §. 24. pontja értelmében a katonai fegyelmi szabályok szerint megbüntettetni fognak.

Arad, 1886. szeptember 22-én.

A városi tanács.

Árlejtési hirdetés.

A városi szegények házában elhelyezett, egy rendőrség által letartóztatott egyének részére 1887. évben szűkeges kenyérszállításának elvállalása iránt f. é. október 5. napján d. e. 10 órakor árlejtést fog a gazdasági szék tartani. Kiképzés iránt f. é. október 5. napján sulyu kenyérré 4 kr. ény adag 56 dekagramm 150 frt pénzben vagy elfogadható értékpapirokban. Árlejtési lehet szóval vagy a szóbeli árlejtést megelőzőleg bonyújtandó írásbeli zárt ajánlattal, mely utóbbiakhoz a bánompénz melléklendő, s melyekben kifejezve kell lenni, hogy a vállalkozni kívánó a feltételeket ismeri és azokat elfogadja. A feltételek előzőleg is Parcz István tanácsnok urnál megtekinthetők.

Arad szab. kir. város gazdasági székének 1886. évi szeptember 21-én tartott üléséből.

Variassy Lajos.

MÉNESI RÓZSA-SZÖLLŐ.

SCHENK E.

ARADON.

Ajánl a közelgő szüreti idényre

Halakban:

Orosz szardíniát borbóban, francia szardíniát olajban. Friss Vadász- és Mátyás-hering. Flumel páczolt hering. Kelet-tengeri finom hering dobozokban. Auschorich fűszerekben. Helgolandi rák dobozokban.

Valódi Orosz és Elbi

Caviárt.

Csakis valódi öreg angol ananasz- kuba- és brazilai rum.

Finom zamatu CHINAI és OROSZ THEÁK.

Ürmös borhoz való fűszerek és jó erős szőlő-taposó zsákok.

Olcso árakat és pontos kiszolgáltatást biztosítva — magamat a tisztelt közönség és nagyrabecsült vevőim pártfogásába ajánlva

kiváló tisztelettel:

NÜRINBERGI TORMA.

SCHENK E.

Minden postai vagy vasúti megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

A valódi francia Imperial sajt főraktára. 12 drb vételnél ára 2 frt.